

La poesia vuitcentista a Osona. Miquel S. Salarich i Torrents. Vic. Publicacions del Patronat d'Estudis Ausonencs («Osona a la butxaca», 11), 1989; 171 pp.

Davant la publicació d'un nou llibre de tema vigatà, de Miquel S. Salarich, no podem fer altra cosa que expressar el nostre reconeixement a aquest venerable patrici, perquè amb la seva llarga vida i la pròpia història familiar, tan vinculada a molts dels esdeveniments que relata, ens permet de reconstruir de primera mà la història literària de la comarca.

La poesia vuitcentista a Osona és pràcticament un aplec de diferents estudis monogràfics publicats a la revista «Ausa», sobretot en la dècada dels seixanta, l'època més fructífera de l'autor. El conjunt del llibre no pot amagar aquest caràcter miscel·lani i el títol probablement esdevé massa categòric si analitzem el contingut que s'hi desenvolupa. En realitat no descriu d'una manera completa el tema de la poesia vuitcentista. Per això, al costat de capítols essencials, com «Història de l'Esbart de Vic», en trobem d'altres que semblen afegits, com per exemple «La Font del Desmai» (que tracta de la conservació de la font fins a l'actualitat) o «Poetesses d'Osona» (que també supera el marc anunciat); també s'hi inclouen estudis molt parcials, com la ressenya del ressò de *L'Atlàntida* al «Diario de Vich» o les col·laboracions a «La Renaixença», i no s'hi estudien en canvi els suplements literaris d'altres periòdics importants del segle XIX a Osona. Degut a aquest caràcter de recull

d'articles, es produeixen problemes de coherència. Vegem-ne una mostra: en «Els Precedents» es ressenyen fins i tot autors medievals, com Andreu Febrer o Bernat Serradell; per altra banda, en algun cas s'entra en el segle XX (així, la relació de la participació en els Jocs Florals s'allarga fins al 1936); Antoni Ribot i Fontserè i Ramon Oms apareixen glossats tant en «Els Precedents» com a «Els precursors de la Renaixença»; manca ressenyar algun autor, com Francesc d'A. Aguilar o Ignasi Campà, dins «Els precursors de la Renaixença vigatana».

Tanmateix l'entrebanc més important del llibre respon a l'edició. En no haver-hi cap pròleg de l'autor ni dels editors, es desorienta el lector, que no pot saber quins articles ja havien estat publicats ni quins han sofert algun retoc. Crec que en aquest cas és insuficient d'indicar-ho a la coberta del llibre. Per altra banda en l'apartat «Bibliografia que ha servit de base», al costat de textos de consulta apareixen els articles del mateix autor a la revista «Ausa» que, en alguns casos, tret d'un petit canvi en el títol, són textuals. Hagués resultat més clarificador incloure, sota el títol de cada apartat, una nota assenyalant si es tracta d'un text original o d'una transcripció concreta. A l'hora d'exposar el contingut del volum em veig obligat, doncs, a indicar la procedència de cada capítol del sumari del llibre.

La «Introducció» es una refosa, amb els fragments textuals, dels articles *La poesia vigatana: iniciació* («Ausa», vol. III, pp. 420-424) i *Poesia vigatana del segle XIX* («Ausa»,

vol. V, pp. 21-29). Tracta els següents aspectes: els precedents, des d'Andreu Febrer fins al mateix Antoni Ribot i Fontserè, ja en el segle XIX; les festes de l'Acadèmia del Cíngol de Sant Tomàs, del seminari de Vic; Les Crides, o fulls pregoners de les grans festes ciutadanes; diferents fulls solts; les poesies en castellà de Jaume Balmaes i Francesc Camprodon; la tasca cultural del Círcol Literari i l'Esbart de Vic, i la col·laboració dels poetes en la premsa local i la barcelonina. El capítol I, «Els Precursors de la Renaixença», consta de sengles ressenyes de quatre personatges. Dues són articles inèdits: la de Joaquim Capdevila i la de Ramon Oms. Aquests dos autors, juntament amb algunes poetesses d'Osona, són els únics dels quals es transcriuen poemes en el llibre. Dels altres dos, Antoni Ribot i Fontserè i Joan Vinader i Nubau, es recullen textualment articles ja publicats («Ausa», vol. IV, pp. 26-29 / *In memòriam Carles Riba*, Barcelona, 1973, pp. 345-348). El capítol II porta per títol «Els Jocs Florals». Dins d'aquest, el primer apartat, «Osona en els Jocs Florals de Barcelona», prové de l'article *L'aportació vigatana als Jocs Florals de Barcelona* («Ausa» vol. III, pp. 230-235). A la llista d'autors d'aquest últim article, Miquel S. Salarich hi afegeix una evocació personal de la seva assistència a la Festa dels Jocs de l'any 1921, dóna altres detalls biogràfics dels autors i, sobretot, destaca el contingut dels discursos dels qui aconseguiren la presidència. El segon apartat, «Reaccions arran del premi a *L'Atlàntida*», és una repro-

ducció literal d'*En el centenari de «L'Atlàntida» de Verdaguer* («Ausa», vol. VIII, pp. 165-173). S'hi relacionen diferents homenatges; hi destaca el manifest i la sessió que es celebrà al Círcol Literari, d'El Jovent Vigatà Catalanista. El primer apartat del capítol III, «Història de l'Esbart», correspon pràcticament en la seva totalitat a *El nostre homenatge a l'Esbart de Vic* («Ausa», vol. V, pp. 281-291). En el segon apartat, «Les Figures de l'Esbart» (transcripció literal de *Notícies biogràfiques de les figures de l'Esbart de Vic*, «Ausa», vol. V, pp. 312-331), s'inclou un llarg llistat, amb notícia biogràfica, dels autors participants en els diferents moments de l'Esbart. El tercer apartat del capítol III, «La Font del Desmai», pràcticament igual que *La Font del Desmai abans i ara* («Ausa», vol. VI, pp. 198-199), glossa el deteriorament progressiu de la font i la seva situació actual. El capítol IV, titulat significativament «Altres aspectes», aplega els següents estudis: una menció de *La Garba Muntanyesa* (1879), recull de poesies de l'Esbart; «L'aportació osonenca a la revista *La Renaixença*», una transcripció literal, però aquesta vegada amb el mateix títol, d'un article a la revista «Ausa» (vol. II, pp. 177-181) on es detallen els noms i els títols dels articles d'aquests col·laboradors; i un tercer apartat inèdit, «Poetesses d'Osona», que, segons el mateix autor, parteix de la compilació del llibre *Les cinc branques de poesia femenina a Catalunya*, de diversos autors, publicat el 1975.

El caràcter del conjunt del llibre ve marcat clarament per l'abundosa

presència de relacions nominals d'autors amb una ressenya adjunta (així «Els precursors de la Renaixença», però sobretot «Osona en els Jocs Florals de Barcelona», «Les Figures de l'Esbart», «L'aportació osonenca a la revista La Renaixença» i «Poetesses d'Osona»). En conseqüència, com ja s'ha indicat, no es planteja un estudi travat de la poesia vuitcentista d'Osona, amb les seves tendències estètiques i ideològiques, ni es tenen en compte els estudis que plantegen la Renaixença catalana en aquest nivell. Tanmateix, aquest conjunt de noms i d'informacions és indispensable per a l'estudiós de la literatura osonenca del XIX, perquè a partir de referències tan valuoses hom pot incidir en l'estudi rigorós, que fa falta, de la poesia vigatana del segle XIX (en aquest sentit cal esmentar l'aportació de Pere Farrés: *La Renaixença a Vic* —Col·loqui sobre la Renaixença, Barcelona 1984, en curs de publicació—). És així que dels diferents estudis de Salarich que aplega el llibre podem deduir diverses generacions d'autors vigatans: la primera, la dels precursors, amb Joaquim Capdevila, Ramon Oms, Antoni Ribot i Fontserè, Joan Vinader (que caldria completar); la segona generació, la de la creació de l'Esbart, on figuren els Masferrer, Jaume Collell, Jacint Verdager, Martí Genís i Aguilar, Josep Serra i Campdelacreu, Marià Campà, Antoni d'Espona i d'altres; la tercera, que es pot establir a partir de l'àmplia citació que fa l'autor d'El Jovent Vigatà Catalanista, en el moment de l'homenatge a *L'Atlàntida* de Verdager. Tot i que al llibre no hi ha una tesi global ni teoritzacions parcials, en al-

gun moment dels estudis esparços es fan afirmacions de caire classificatori o interpretatiu. Per exemple, en l'article «Osona en els Jocs Florals de Barcelona» M. S. Salarich afirma: «El desvetllament renaixentista en la nostra ciutat va començar l'any 1860 (...) amb la creació del Círcol Literari». I en «Història de l'Esbart de Vic» parla en un moment donat d'escola Vigatana, terme segons ell no acceptat per tothom, que «pretén conciliar [...] la concepció i la tesi rural amb la civilitat cosmopolita». En «Els precursors» es refereix a la «plèiade de compositors de poesia bucòlica i vallfogonesca tan emprada al seu temps» i, d'una manera una mica dubtosa per la terminologia, esmenta Joaquim Capdevila com a «precursor de la poesia romàntica dels mercats de Vic». La presència de l'autor es fa evident, des d'un altre punt de vista, quan defensa els Jocs Florals contra els seus detractors o quan, d'una manera molt emotiva, evoca la seva assistència, als setze anys, a la Festa dels Jocs Florals de 1921.

Finalment cal dir només que, malgrat els problemes estructurals que hem esmentat, és un gran encert haver aplegat els diferents articles de Salarich en un volum, perquè això facilita la tasca de qualsevol lector interessat en literatura osonenca, i ho és també que aquest volum formi part d'una col·lecció tan interessant i adequada per a la divulgació de la història de la comarca, com és la sèrie «Osona a la butxaca», del Patronat d'Estudis Ausonencs.

Pere Tió